

Miodrag Janković

Beseda na promociji knjige

DR DAVID ALBALA - SPECIJALNI DELEGAT PRI JUGOSLOVENSKOM KRALJEVSKOM POSLANSTVU U VAŠINGTONU 1939-1942

(25. decembar 2010. godine,
Jevrejski centar za kulturu i umetnost, Beograd)

Dr David Albala je ponikao u beogradskoj jevrejskoj zajednici koju je snažno obeležio Rabin Jehuda ben Šaloma Haj Alkalaj. Rabin Alkalaj je, znamo, bio duhovni otac cionizma. Rabin Alkalaj je sačinitelj one basnoslovne zakletve: „Ako te zaboravim, Jerusalime, usahla mi desnica“.

Dr David Albala je, nadahnut Rabi Alkalajevim delima, celog svog života bio borac za povratak u Erec Izrael.

Treba odati priznanje dr Đorđu Lopičiću što je iz zaborava u Arhivu Jugoslavije izneo na svetlo dana ove izveštaje dr Albale koje on, 1940. godine, iz SAD šalje u Beograd, Ministru inostranih poslova Aleksandru Cincar-Markoviću i Knezu Namesniku Pavlu Karađorđeviću, koji ga je lično otposlao u tajnu misiju.

Ali, pre svega, moram reći da je dr Albala, lekar, kao srpski oficir, učestvovao u oba Balkanska rata i u Prvom svetskom ratu, bio teško ranjen i da je na svojim grudima nosio srpske ratne ordene za hrabrost i podvige u našoj oslobodilačkoj vojni.

I gle, dr Albala je 1917. godine, član srpske vojne misije u SAD, koja ima zadatak da dobije podršku za okupiranu Srbiju. On je uspeo ono što nije uspelo ambasadoru Srbije u Vašingtonu, uspeo je da dobije ratni zajam u visini od milion dolara.

Najvažnije, ipak, to ćete naći u ovoj knjizi, dr Albala je uspeo da dobije pismeno priznanje Srbije, srpske vlade Nikole Pašića, u kome se izražava podrška vaskrsenju jevrejske države u Palestini. Ovo zaista istorijsko pismo potpisao je u ime Srbije, šef srpske ratne misije u SAD, opunomoćeni ministar dr Milenko Vesnić, 27. decembra 1917. godine, dakle, samo mesec dana pošto je izdata čuvena britanska Balfurova deklaracija o pravima jevrejskog naroda da obnovi svoju državu.

Trideset godina pre nego što je nastao Izrael, Srbija je priznala njegovo postojanje. Od tada su prošle 93 godine. Godinu dana posle, 1918. godine, Srbija je sebe utopila u Jugoslaviju i danas, vidimo, zbog te himere, izgubila sve tekovine svojih oslobodilačkih ratova.

93 godine, niko da spomene dr Davida Albalu i njegov podvig. Danas, mi se sećamo dr Albale, evo, štampana je knjiga, ali, znajte, toga ne bi bilo, da se mi danas ne sećamo one junačke Srbije čiji su vojnici zadivili ceo svet, da se sa velikom nostalgijom i ljubavlju ne spominjemo te naše divne Srbije koja je znala da se odbrani, znala da gleda u budućnost, znala da ceni slobodu i za nju gine, te naše slavne Otadžbine za čiju slobodu su se borili i ginuli i naša braća Jevreji.

I to nije sve.

Tada su naši sugrađani Jevreji sanjali svoj Jerusalim i svoj Izrael, a mi Srbi bili pobednici, imali svoju državu - Kraljevinu Srbiju. Danas, mi više nemamo suverenu državu, obnovljena Srbija, iz Jugoslavije izašla polu-živa, mora opet da sanja svoju slobodu, dok je Izrael jedna od najvažnijih država na Svetu i veliki je pobednik u vremenu koje je došlo posle užasnog Holokausta.

Zato je, između ostalog, ova knjiga značajna i ima svoju jasnu poruku.

Ali ni to nije sve.

Na ovome strašnom poprištu, na šahovskoj tabli Balkana, uoči Drugog svetskog rata, te najstrašnije klanice u istoriji čovečanstva, pojavio se jedan veliki Knez, srpski knez, svetli Knez, sa kojim se mi Srbi danas ponosimo, Vaš otac draga Kneginjo Jelisaveta - Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Knez Pavle Karađorđević.

On je, rešen da sačuva živote svojih podanika i da obezbedi neutralnost Kraljevine, sve što je bilo moguće preduzimao da odbrani zemlju od opasnih nasrtaja Sila Osovine.

I on je taj, koji je, možete pročitati u ovoj knjizi dr Lopičića, on je bio taj koji je dr Albalu, kao svog specijalnog izaslanika, poslao u SAD da pokuša da dobije kredite za nabavku oružja, kako bi se zemlja mogla odbraniti u slučaju nemačke ili italijanske agresije. Knez Pavle je, ponavljam, sve pokušao da bi spasio stanovništvo od novog stradanja i pogibije.

Dr Albala nije uspeo da od Amerikanaca dobije kredite za kupovinu savremenog naoružanja. Ipak, ovi njegovi izveštaji predstavljaju svojevrsan udžbenik kako se lobira u SAD i kako se služi svojoj zemlji.

Nije uspeo. Puč od 27. marta 1941. srušio je sve nade da se očuva mir. Englezi su platili da se puč izvede, Hitler je naredio napad na Jugoslaviju, Beograd je bombardovan 6. aprila, dvanaest dana posle došlo je do kapitulacije, Simović i njegovi pučisti su pobjegli iz zemlje zajedno sa kraljem... Nastao je kaos, okupacija, Pavelićeva NDH, građanski i verski rat... I napokon, opet uz pomoć Engleza, Josip Broz i njegovi komunisti uzimaju vlast.

I tada, 1945. godine, komunisti odlučuju da Kneza Pavla proglase za ratnog zločinca. Njega, koji je 27. marta 1941. predat u ruke Englezima koji su ga, zajedno sa porodicom, internirali u Keniju, toga nedužnog srpskog Kneza stavili su Brozovi poslušnici na listu ratnih zločinaca.

Dr Đorđe Lopičić je dokumenta o tome nepočinstvu objavio u ovoj knjizi.

Dr Albala je umro u Vašingtonu 1942. godine. Tužan zbog nesreće koja je zadesila njegovu zemlju i očajan zbog stradanja jevrejskog življa.

U ratu, došlo je do pogroma Srba, Jevreja i Cigana, u NDH se desio genocid, Srbi su imali oko milion i 500 hiljada žrtava.

Komunistička historiografija je sebi pripisala zasluge za 27. mart. I danas ćete u školskim udžbenicima pronaći laži istoričara o knezu Pavlu, 27. martu i ulozi komunista u nacionalnoj katastrofi.

Knez Pavle još nije rehabilitovan iako je Kneginja Jelisaveta pre dve i po godine podnela nadležnom beogradskom sudu zahtev.

Nadam se da će ova knjiga, obelodanjena tajna misija dr Albale, pomoći sudu da donese odluku kakvu svi očekujemo.